

Diyabette Engeller Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Diyabette Engeller Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20027>

Özet

Diyabette Engeller Ölçeği, Tip-2 diyabet hastalarının hastalıklarının yönetme süreçlerinde karşılaştıkları çeşitli zorluklar ve psikososyal engelleri ölçmek amacıyla Türkçe'ye uyarlanmıştır (adaptasyon) bir araçtır. 2016 yılında Kahraman, Güngör-Tavsanlı ve arkadaşları tarafından gerçekleştirilen Tip-2 diyabet hastalarındaki geçerlilik ve güvenilirlik çalışması, ölçeğin sekiz temel alt boyutta organize olduğunu göstermektedir. Bu alt boyutlar, bireyin ilaç kullanımından sağlık profesyonelleriyle ilişkilerine kadar geniş bir yelpazedeki algılanan engelleri kapsamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Diyabette Engeller Ölçeği, Tip-2 diyabet, diyabet yönetimi, psikososyal engeller, geçerlilik ve güvenilirlik, adaptasyon, hasta eğitimi, Likert.

Yazarlar

G. Kahraman, N. Güngör-Tavsanlı, H. Baydur, D. Özmen, E. Özmen

Amaç

Ölçeğin temel amacı, diyabet hastalarının kendi kendine bakım ve hastalık yönetimi süreçlerinde karşılaştıkları spesifik engelleri ve zorlukları sistematik olarak belirlemektir. Bu engeller, hastanın tedaviye uyumunu, kan şekeri kontrolünü ve genel yaşam kalitesini olumsuz etkileyen faktörleri içerir.

Elde edilen veriler, sağlık profesyonellerinin bireyselleştirilmiş eğitim ve destek programları geliştirmesine yardımcı olmayı hedefler. Böylece, hastaların tedaviye uyumu artırılabilir ve diyabetle ilgili komplikasyon riskleri azaltılabilir. Ölçek, hem klinik değerlendirme hem de araştırma amaçları için kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Yapı (Ölçeğin Ölçtüğü Yapı)

Diyabette Engeller Ölçeği, bireyin Tip-2 diyabet yönetimindeki çeşitli zorluklara yönelik algılarının ölçen çok boyutlu bir yapıdır. Bu yapı, bilişsel, davranışsal ve çevresel faktörlerin birleşimi olarak ele alınır ve toplam 68 maddeden oluşur.

Ölçek, hastaların diyabeti yönetme becerilerini engelleyen sekiz ana faktörü içermektedir. Bu faktörler, hastaların ilaçlarını düzenli kullanma, kan şekeri izleme, yeterli bilgiye sahip olma ve sağlık sisteminden destek alma gibi kritik alanlardaki algılanan bariyerleri yansıtmaktadır.

Geçerlik

Diyabette Engeller Ölçeği'nin geçerlilik çalışmaları, Türkiye'deki Tip-2 diyabet hastaları örnekleminde gerçekleştirilmiştir. Kahraman ve arkadaşları (2016) tarafından yürütülen adaptasyon çalışması, ölçeğin yapısal geçerliliğini incelemiştir ve orijinal yapıyı destekleyen sekiz faktörlü yapıyı doğrulamıştır. Bu faktörler, diyabet yönetimindeki engellerin farklı boyutları etkili bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik analizleri, iç tutarlılığın değerlendirilmesi yoluyla yapılmıştır. Adaptasyon çalışması (2016), ölçeğin genel olarak yüksek bir iç tutarlılığına sahip olduğunu raporlamıştır. Her bir alt boyut için hesaplanan Cronbach Alfa katsayıları da kabul edilebilir düzeyde olduğu kabul edilmektedir, bu da ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde ilgili engelleri ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısı, adaptasyon çalışmasında incelenmiştir ve sekiz temel alt boyut ortaya çıkmıştır. Bu faktörler, diyabet yönetimindeki engellerin doğasını detaylıca ayrıştırmaktadır. Toplamda 68 madde, bu sekiz faktöre dağılmıştır:

Yağ Engelleri: Yağ kullanımı ve zamanlaması ile ilgili zorluklar. (9 madde)

Kendisini İzleme Engelleri: Kan şekeri ölçümü ve takibi sırasında yaşanan duygusal veya davranışsal zorluklar. (4 madde)

Bilgi ve İnanç Engelleri: Hastalığı yönetmek için gerekli bilgi eksikliği veya yanlış inançlar. (8 madde)

Tanısındaki Engeller: Diyabet tanısının konulmasıyla ilişkili duygusal tepkiler ve zorluklar. (4 madde)

Sağlık Profesyonelleri ile İlişkilerde Engeller: Sağlık ekibiyle iletişim, destek veya dinlenilme konularında algılanan bariyerler. (17 madde)

Yaşam Tarzı Değişikliği Engelleri: Diyet ve egzersiz gibi yaşam tarzı değişikliklerinin kişisel ve sosyal ilişkilere getirdiği yükler. (12 madde)

Diyabetle Başa Çıkma Engelleri: Hastalığı iyi kontrol etmenin gerektirdiği özveri ve çabaya dair zorluklar. (7 madde)

Öneri ve Destek Almada Engeller: Yönetim konusunda çok fazla veya çelişkili öneri alma veya destek eksikliği. (7 madde)

Enstrüman (Ölçek Bilgileri)

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: 5'li Likert Ölçeği (Derecelendirme: 2=kesinlikle katılmıyorum - -2= kesinlikle katılıyorum)

Language Available: Türkçe

Population Group: Tip-2 Diyabet Hastalar?

Age Group: Yetişkinler

Population Details: Türkiye'deki Tip-2 diyabet hastalar? üzerinde geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Ölçek, toplam 68 madde ve 8 alt faktörden oluşmaktadır.

Test Methodology: Öz bildirim ölçeği.

Anahtar Kelimeler

Diyabet engelleri, hastalık yönetimi, psikometri, Likert ölçeği, adaptasyon, T2D, Nurgül Güngör-Tavsanlı?

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Nurgül Güngör-Tavsanlı?

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: nurgul.gungor@hotmail.com

Correspondence Address: Bilgi mevcut değildir.

Çizimler, Ücret ve Test Yolu?

Ölçeğin Türkçe'ye uyarlama ve geçerlilik/güvenilirlik çalışması **2016** yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Makalenin tam metnine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: scopemed.org.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: diyabette-engeller-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Kahraman, G., Güngör- Tavsanlı, N., Baydur, H., Özmen, D. ve Özmen, E. (2016). Tip-2 diyabet hastalarında Diyabette Engeller Ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 17(1), 33-44.

Diyabette Engeller Ölçeği Maddeleri

Ölçeğin alt boyutları ve örnek maddeleri aşağıda listelenmiştir:

İlaç Engelleri (9 m): Kendimi iyi hissetmediğimde ilaç almam hakkında ne yapacağımı bilmiyorum.

Kendisini İzleme Engelleri (4 m): Kan şekeri ölçmek hayal kırıklığı hissettiriyor.

Bilgi ve Yetersizlik Engelleri (8 m): Şeker hastalığı kontrol edecek kadar bilgiye sahip değilim.

Tanındaki Engeller (4 m): Diyabet olduğum söylendiğinde korku hissettim.

Sağlık Profesyonelleri ile İlişkilerde Engeller (17 m): Sağlık profesyonellerince dinlenilmediğimi hissediyorum.

Yaşam Tarzı Değişikliği Engelleri (12 m): Diyabetim kişisel ilişkilerim üzerine büyük bir yük getirmektedir.

Diyabetle Başa Çıkma Engelleri (7 m): Diyabeti iyi kontrol etmek özveri gerektirir.

Öneri ve Destek Almada Engeller (7 m): Diyabetimi yönetmek için ne yapmam gerektiği çok sık söyleniyor.